

Timár Község Településrendezési Tervének készítéséhez

*Településrendezési
eszközök*

*Alátámasztó
munkarész*

Tervező:

Art Vital
Tervező, Építő és
Kereskedelmi Kft.
(C-15-1062)

2018.

Külzetlap

Település tervező/ Építész vezető tervező

Végh József
TT-15-0023
É/1-15-0124

Település tervező / projektvezető:

Labbancz András
TT-15-0378

Tervező munkatárs:

Ugochukwu Georgina

Szerkesztő:

Barkaszi Richard

Környezetmérnök

Szalai Sándor
környezetmérnök,
környezetvédelmi-ökológus,
vízellátás-csatornázás
szakmérnök,
SZKV-hu; SZKV-le;
SZKV-vf; SZKV-zr
mksz: 15/0640.
njsz: 939/2004.

Közmű tervező:

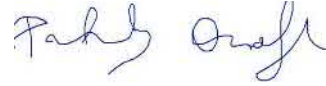
Gellén László
tervező
mksz: 15-0164; nj.sz.:BSZFG
nj.sz.: TV;

Közlekedés vezető-tervező:

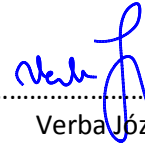
Kulcsár Gusztáv
vezető-tervező
mksz.:15-0300
nj.sz.: TKö

Tájépítész:

Keresztesné Pataky Orsolya

Elektromos tervező:

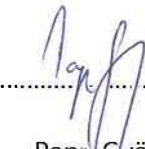
Verba József
Vezető tervező
TE-15-0076
TH-15-0076

Régészeti szakértő:

Dr. Bálint Marianna
régészeti szakértő

Társadalompolitikai szakértő:

Papp György
társadalompolitikai szakértő

Tartalomjegyzék

Külzetlap	2
Tartalomjegyzék	4
1. A KÖRNYEZETALAKÍTÁS TERVE	
1.1. TELEPÜLÉSRENDEZÉSI JAVASLATOK	6
1.1.1. Javasolt településszerkezet, terület-felhasználási rendszer	6
1.1.1.1. Beépítésre szánt területek	6
1.1.1.2. Beépítésre nem szánt területek	7
1.1.1.3. Szerkezet meghatározó nyomvonalas és tagoló elemek	7
1.1.1.4. Védelmi és korlátozó elemek	8
1.2. A VÁLTOZÁSSAL ÉRINTETT TERÜLETEK ÖSSZEFOGLALÓJA ÉS ÖSSZEFÜGGÉSEI	9
1.2.1. A településszerkezeti változások bemutatása	9
1.2.2. A településszerkezeti változások területrendezési tervekkel való összefüggéseinek bemutatása	10
1.2.3. A változások hatályos településfejlesztési koncepcióval való összhangjának bemutatása	10
1.2.4. A hatályos településképi rendelettel való összhang	11
2. TÁJÉPÍTÉSZETI JAVASLATOK	
2.1. TÁJRENDEZÉSI JAVASLATOK	12
2.1.1. Tájhasználat, tájszerkezet	12
2.1.2. Természetvédelmi javaslatok	14
2.1.3. Tájvédelmi és tájképvédelmi javaslatok	15
2.1.4. Biológiai aktivitásérték változása	16
2.2. ZÖLDFELÜLETI RENDSZER FEJLESZTÉSE	16
2.2.1. Zöldfelületi rendszer elemeinek fejlesztési javaslatok	16
2.2.2. Zöldfelületi ellátottság alakulása	17
2.2.3. Zöldfelületek ökológiai szerepének erősítésére vonatkozó javaslatok	17
3. KÖZLEKEDÉSI JAVASLATOK	
3.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok	18
3.2. Közúti közlekedés	18
3.3. Közösségi közlekedés	19
3.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés	20
3.5. Főbb gyalogos közlekedés	20
3.6. Parkolás	20
4. KÖZMŰVESÍTÉSI JAVASLATOK	
4.1. Víz közművek	23
4.2. Energiaellátás	27
4.2.1. Villamos energia	27
4.2.1.1. Fogyasztói hálózatok	27
4.2.1.2. Közvilágítás	27
4.2.2. Gázenergia	29
4.2.3. Távhő	29
4.2.4. Megújuló erőforrások	29

4.3.	Hírközlés	29
4.4.	Megújuló energiaforrások alkalmazása, környezettudatok energiagazdálkodás, egyedi közműpótlók	30
5.	ÖRÖKSÉGVÉDELMI JAVASLATOK	
5.1.	Védelmi és korlátozó kulturális örökségvédelmi elemek	33
6.	KÖRNYEZETI HATÁSOK ÉS FELTÉTELEK	36
7.	HATÁLYOS TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVVEL VALÓ ÖSSZHANG BEMUTATÁSA	38
8.	SZABÁLYOZÁSI KONCEPCIÓ	39
9.	BEÉPÍTÉSI TERV	41
10.	KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS	41

1. A KÖRNYEZETIALAKÍTÁS TERVE

1.1. TELEPÜLÉSRENDEZÉSI JAVASLATOK

1.1.1. Javasolt településszerkezet, terület-felhasználási rendszer

1.1.1.1. Beépítésre szánt területek

A beépítésre szánt területek jellemzően a belterületen és annak közvetlen vonzáskörzetében összpontosulnak. A település közigazgatási területén a települési térségről távolabb elhelyezkedő, leszakadó beépítésre szánt terület nincs, tervezésre nem került.

A belterületet jellemzően lakó területek alkotják, falusias terület-felhasználás mellett. Térszerkezetileg a településmagot – a történelmi településközpont a „templom dombbal” - övező területeken összpontosulnak. Ettől kissé eltérő, de még a belterületi területek a Szabadság út nyugati oldalán kialakult nagyszámú - kisebb részben a keleti oldalán is - „újkori” lakóterület.

A településközpontot közvetlenül a falusias lakóterületek övezik az Iskola köz, a Szabadság, Kossuth, Lehel utcák által közrezárt terület külső oldalán.

A település belterületi ki és bevezető útszakaszai mentén – a település hagyományos szerkezetéhez igazodva - falusias lakóterületek helyezkednek el.

Új lakóterület kialakítását a terv minimális kiterjedéssel irányoz elő, a Szabadság utca déli végének keleti oldalán, a meglévő lakóterületekkel szemben (a meglévő infrastrukturális kapacitások kihasználásával).

Továbbá a jelenlegi lakóterületek fel nem használt, intenzitásában alulhasznosított, foghíjas területeinek használatát preferálja a tervezet. Ilyen területek viszonylag nagy számban állnak rendelkezésre a község történelmi és újkori területein egyaránt.

A településmagot alkotó településközponti területek a Iskola köz, a Szabadság, Kossuth, Lehel utcák mentén/között találhatóak.

A gazdasági területek (egyéb ipar gazdasági) a belterület déli végén a közigazgatási határ mellett helyezkednek el. A jelentős kiterjedésű gazdasági célú területen (ipari címmel rendelkező) belül még vannak fel nem használt kapacitások.

Különleges sport célú terület a lakóterületek között, az oktatási célú rendeltetések közvetlen környezetében van.

Beépítésre szánt területek (kületerületen és belterületen egyaránt) terület-felhasználásai az alábbiak szerint:

- Falusias lakó terület
- Településközpont vegyes terület
- Egyéb ipari gazdasági terület
- Különleges temető terület
- Különleges közmű szolgáltatási terület
- Különleges sport terület

1.1.1.2. Beépítésre nem szánt területek

A beépítésre nem szánt területek jellemzően, nagyobb súllyal a külterületen helyezkednek el. Meghatározóan mezőgazdasági területek (mezőgazdasági általános) jellemzik. Kisebb hányadban erdő (gazdasági célú erdő) és vízgazdálkodási területek is alkotják.

Zöldterületek, közparkok területei a belterületre koncentrálódnak. A belterületen további védelmi rendeltetésű erdő területek tartoznak még a beépítésre nem szánt területekhez.

Közlekedési területek jellemzően az országos utak, valamint a helyi közutak, önálló kerékpár utak, gyalogutak és ezek csomópontjai.

Az erdő területek kiterjedése a településen viszonylag alacsony. Jellemző tendencia hogy a rosszabb minőségű területek erdősítésre kerülnek, így a tájszerkezet részben megváltozik. Elhelyezkedésüket a nagyobb tömbszerű területek jellemzik. Nagyobb egybefüggő területek a belterület északi oldalán, az ártéri területen terülnek el.

A mezőgazdasági területek a 3821. sz. összekötő út keleti oldalán, egybefüggően helyezkednek el.

Vízgazdálkodási területek a csatornák és azok parti sávja, a Tisza folyó és egyéb vízvételi területek.

Beépítésre nem szánt területek (külterületen és belterületen egyaránt) terület-felhasználásai az alábbiak szerint:

- Általános mezőgazdasági terület
- Védelmi erdő terület
- Gazdasági erdő terület
- Vízgazdálkodási terület
- Természet közeli terület
- Zöld terület
- Gazdasági erdő terület vízgazdálkodási területen
- Általános mezőgazdasági terület vízgazdálkodási területen
- Természet közeli terület vízgazdálkodási területen

1.1.1.3. Szerkezet meghatározó nyomvonalas és tagoló elemek

A település szerkezetét teljes egészében meghatározó természeti elem a Tisza és ártéri területei, melyek tájképi, természetvédelmi és vízrajzi szempontból irányítják a település szerkezetének lehetséges fejlődési irányait.

A település szerkezetét befolyásoló meglévő és tervezett infrastrukturális elemek:

- közutak közül a:
 - 3821. sz. összekötő út Rakamaz – Timár - Nagyhalász között;
- kerékpárutak közül:

- 3821. sz. összekötő úttal párhuzamosan Rakamaz – Timár - Nagyhalász között meglévő elemként;
- vízfolyás, vízfelület:
 - Tisza folyó és elsőrendű árvízvédelmi vonalai;
- átviteli hálózat távvezetékei
- kikötő:
 - úszóműves kishajó kikötő;

1.1.1.4. Védelmi és korlátozó elemek

A településszerkezeti terv a hatályos jogszabályoknak megfelelően védősávot jelöl ki az alábbi helyeken:

- a közigazgatási területen keresztülhaladó 22 kV-os elektromos légvezetékek mindkét oldalán 5,0 méteres védősávot kell biztosítani;
- a temető területén belül olyan területet kell biztosítani, ahol sírhely nem kerül elhelyezésre;
- a közút kezelőjének hozzájárulása szükséges a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 22/A. §. a) pontja alapján, külterületen a közút tengelyétől számított 50 méteren belül építmény elhelyezéséhez, bővítéséhez, kő, kavics, agyag, homok és egyéb ásványi anyag kitermeléséhez, valamint a közút területének határától számított 10 méter távolságon belül fa ültetéséhez vagy kivágásához;

A településszerkezeti terv a hatályos jogszabályoknak megfelelően, önálló terület-felhasználással védőterületeket nem jelöl ki.

Védőterületekhez és védősávokhoz kapcsolódó korlátozások:

Az átviteli hálózati elemek nyomvonalának két oldalán építési korlátozás, a vonatkozó jogszabályok szerinti előírások alkalmazása szerint.

NATURA2000 területekhez kapcsolódó korlátozások:

A belterületről és a 3821. sz. összekötő úttól keletre elterülő jellemzően inkább ártéri, egybefüggő területen került kijelölésre, Rendeleti korlátozással.

Az OTrT-hez, valamint az MTrT-hez kapcsolódó korlátozások:

Az egyes övezetekhez tartozó korlátozásokat az övezetekhez tartozó kötelező rendelkezések, térségi ajánlások jelentik, a tervhez kapcsolódó Rendeleti korlátozásokkal.

Régészeti területekhez kapcsolódó korlátozások:

A település közigazgatási területén régészeti nyilvántartás szerinti területek találhatóak. Az érintett területeken a vonatkozó jogszabályok szerinti előírások alkalmazása jelent korlátozást.

1.2.2. A településszerkezeti változások területrendezési tervekkel való összefüggéseinek bemutatása

A település közigazgatási területe legnagyobb részt vegyes és mezőgazdasági térségbe, valamint kisebb részt települési, erdőgazdálkodási, vízgazdálkodási térségbe sorolt.

A vegyes terület-felhasználású térségben tervezett elhanyagolható méretű terület-felhasználási változás jellegében nem, csak arányaiban fejt ki minimális módosító hatást.

A mezőgazdasági térség területe ugyan csökkent az elmúlt években, évtizedekben, de jelentősebb kiterjedésű, egybefüggő erdő területek nem alakultak ki. Ez alapvetően eltér a megye többi településén megfigyelhető tendenciától.

Az alábbi övezetekkel érintett a település:

- Ökológiai terület ökológiai folyosó övezete
- A kiváló termőhelyi adottságú erdőterületek övezete
- Az erdőtelepítésre javasolt terület övezete
- Országos vízminőség-védelmi terület övezet
- Nagyvízi meder és a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú szükségtározók területének övezete
- A térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezete

A műszaki infrastruktúrában a változtatást jelentősnek nem tekinthetjük. Új közúti közlekedési kapcsolat nem tervezett. A 3821. sz összekötő út mentén tervezett térségi jelentőségű kerékpárút igazodik, kapcsolódik az MTrT. elhatározásaihoz.

A településrendezési tervekkel való összhang kidolgozása az Alátámasztó dokumentumok külön fejezetében került kidolgozásra, egyéb összefüggésekkel és észrevételekkel kiegészítve.

1.2.3. A változások hatályos településfejlesztési koncepcióval való összhangjának bemutatása

Terület-felhasználási változások

A település a meglévő térszerkezet felhasználásával a mennyiségi jellemzőket háttérbe szorítva a minőségi változásokat tűzte céljává. A települési környezet minőségének javítása – a község léptékében – nem generál számottevő terület-felhasználási változást.

A magánszférába tartozó külterületi gazdasági terület (ipari park) fejlesztés, fenntartása és működtetése illeszkedik az átfogó célokhoz.

- a gazdasági tereknek, területeknek az újrapozicionálása, a szinergikus hatások erősítése, a tervezett célterületek további fenntartása;
- a településközpont centrális jellegének erősítése, oktatási rendeltetések erősítése;
- aktív zöldterületek kialakítása, a használati érték növelése, a lakó övezetek környezeti minőségének javítása;

Infrastrukturális változások

A települési környezet javításának érdekében infrastrukturális változtatásokra, hálózati elemek bővítésére, kapacitás növelésre nincs szükség (a minőségi, technológiai fejlesztés lehet további előrelépés az egyes hálózati elemeken). Az elérhetőség és a megközelíthetőség javítása érdekében tett lépések elsősorban a turisztika, mint tovább fejlesztendő gazdasági célterület irányában történnek. Ilyen a Tiszára tervezett úszóműves kishajó kikötő.

A településfejlesztési koncepcióban alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra, **kiemelten**:

Az átfogó célok közül három tematikus jellegű célok, az alábbiak szerint:

- „A település gazdasági potenciáljának erősítése” átfogó cél, amely Timár Község gazdaságfejlesztési célkitűzéseit rögzíti
 - ipartelepítéshez szükséges ingatlankínálat fejlesztése, vállalkozói, üzleti környezet fejlesztése
 - **mezőgazdasági szerepének erősítése**
 - **kisléptékű turisztikai fejlesztések**
- „A települési funkciók erősítése” átfogó cél, amely Timár Község társadalmi célkitűzéseit rögzíti
 - közszolgáltatások fejlesztése
 - **közösségi életterek fejlesztése, közösségfejlesztést katalizáló terek és programok**
- „Lakókörnyezet fejlesztése” átfogó cél, amely Timár Község épített és természeti környezettel kapcsolatos célkitűzéseit rögzíti.
 - **épített környezet fejlesztése, települési infrastruktúra fejlesztése**
 - **a természeti környezet megőrzése, fejlesztése**

1.2.4 A hatályos településképi rendelettel való összhang

A tervezett módosítások – területi elhelyezkedésük és kiterjedésük alapján – érdemben nem befolyásolják a település kép kialakult jellegét. Az Timár Község Önkormányzata Képviselő-testületének 13/2017. (XII.20.) önkormányzati rendeletében megfogalmazott településképi előírások összeegyeztethetők a tervezett módosítás során részben megváltozó szerkezeti elemekhez.

Az esetlegesen felmerülő településképet befolyásoló szabályozási irányelvekre adott rendeleti válaszokat a hatályos rendelkezés már tartalmazza, azokon változtatni nem szükséges.

A helyi védelem alá vont építészeti emlék a szerkezeti és szabályozási tervlapokon ábrázolásra nem került, mivel jelen állás szerint ilyen a településen nem került megjelölésre.

A tájvédelmi szempontból a HÉSZ rendeletében megfogalmazottakkal, illetve a szabályozási tervlapokon rögzítettekkel egyetemben, a tájképvédelem megfelelő eszközöket kap.

2.1. TÁJRENDEZÉSI JAVASLATOK

2.1.1. TÁJHASZNÁLAT, TÁJSZERKEZET

Vízgazdálkodási területek

Tímáron a tájhasználat módjai jól elkülönülően, sávokban jelennek meg: a lakott területről nyugatra vízgazdálkodási, keletre mezőgazdasági területek találhatók. A nyugati, Tisza uralta terület a vízjárta rétek és ártéri erdők, a holtágak birodalma, a természetes növénytakasok őrzője, az országos tájképvédelmi övezet, az ökológiai hálózat, valamint a nemzetközi Natura 2000 területeknek is részét képezi. Itt a mezőgazdasági tájhasználatot a lakott területhez kapcsolódó, nagy kiterjedésű legelő és néhány erdővel körülvett, rosszabb minőségű szántóterület képviseli. Erdőgazdálkodás a településnek ezen a részén kap helyet, bár a potenciális erdőterületek nagy részét az évszázadok során itt is mezőgazdasági művelés alá vonták. A gazdasági erdők nagy része nyárfaültetvény, de a folyót és a holtágakat kísérő természetes nyár- és fűzligetek is szép számban jelen vannak. Az olyan erdősávok és faállományok, amelyek nem erdő művelési ágú területen találhatók, részben természetes láp- és mocsárerdők, a facsoportok, fasorok, de ilyenek az idegenhonos fa- és cserjefajok uralta, ill. őshonos lombos fafajokkal elegyes faállományok és cserjések is. Ide soroljuk az elhanyagolt állapotban lévő szórványgyümölcsösöket és felhagyott fáslegelőket/fáskaszálókat is, mivel ezek a felhagyás óta főleg idegenhonos fa- és cserjefajokkal töltődtek be. A jelentős részben inváziós fa- és/vagy cserjefajokkal spontán benőtt területek fenntartása élőhely védelmi szempontból nem kívánatos, mivel olyan területeket foglalnak el, amely potenciálisan magasabb természetességű vegetáció termőhelyei. A jelenleg gyepek és szántó művelési ágba sorolt, de a valóságban beerdősödött területeken abban az esetben javasoljuk a terület gyepeként való visszaállítását, ha a rét-legelő gazdálkodás feltételei adottak. Ellenkező esetben az erdőként való további hasznosítást tartjuk fenntarthatónak.

A tiszai kanyarulat a levéltári holtágak (ortofoto)

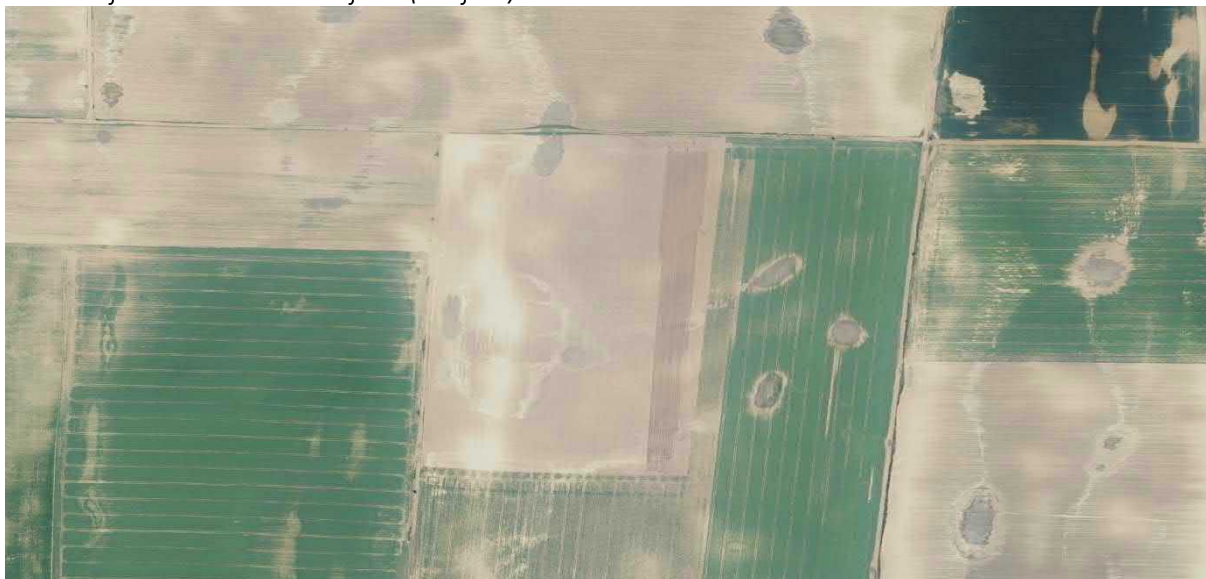

A legelők a településen az egykori vízállásos, alacsonyabb fekvésű területeken helyezkednek el a lakott területtől nyugatra, a Tisza partján. A mezőgazdasági hasznosítás mértékének (elsősorban szarvasmarhával történő legeltetés) növelése a legelők hosszú távú fenntartását, ezzel együtt a településre jellemző mozaikos tájszerkezet megőrzését szolgálja. A nyílt gyepfelületek megőrzése tájképi szempontból is fontos feladat, ugyanakkor a facsoportok, ligetek vagy szoliter fák is hozzá tartoznak ehhez a látványhoz, ezek védelme (az invázív fajok kivételével) indokolt. Szép fás legelők találhatók a Bodrogzugi településrészen.

Mezőgazdasági területek

A település keleti, Rakamaz irányába hosszan elnyúló határa bár domborzatilag igen mozgalmas, tájhasználatra szinte kizárólag szántó, melyet csak itt-ott tarkít néhány lefolyástalan nedves élőhelyfolt, illetve erdősáv vagy fasor. Itt található a település kunhalma is. Ezek a mezőgazdasági területek a mocsaras rétek lecsapolásával, illetve a természetes erdők kiirtásával nyert magasabb térszintű, ezáltal biztonságosabban művelhető területeket foglalják el, azonban az eredeti vegetációt nyomokban sem hagyták meg a nagytáblás parcellák között. Az egykori erdőterület emlékét őrzi például a Fenyvesirtás dűlőnév. A szántók uralta tájon szinte teljesen hiányzik a mezőgazdasági területeket átszelő utak fásítása.

A Nedves foltokkal tarkított szántók (ortofoto)

A szántóterületek határán húzódó gyepes, erdős mezsgyék, útmenti erdősávok megőrzése illetve létrahozása a szántóként való hasznosítás szempontjából is fontos, mivel a teljes település területe löszös, ezáltal szélrozióznak erősen kitett övezet. A szélroziót a mezővédő erdősávok hálózata a parcellák határait követve hatékonyan képes csökkenteni.

Bánya- és iparterületek

A település méretéhez képest egészen nagy léptékű mezőgazdasági-ipari gazdasági területtel rendelkezik a lakott területtől délre. A kedvezőtlen tájképi és környezeti hatások mérsékelését szolgáló 15 m szélességű, zöldfelületként fenntartandó telekhatár menti sávot javasolt kijelölni az ipari terület északi, nyugati és déli oldalán. A zöldelekben helyet kell kapjon egy maximum 8 m-es tőtávolsággal ültetett, honos fafajokból álló fasor, és egy maximum 1 m-es tőtávolsággal ültetett, honos cserjefajokból álló sövény. Az iparterületbe

ékelődő, egykor anyagnyerőhelyként használt, löszfalakkal körülvett bányagödröt el kell különíteni az iparterülettől természetvédelmi okokból, ugyanis a partfalak gyurgyalag kolóniának adnak otthont.

Timár mocsarai

(Forrás: www.termeszetbaratikor.network.hu)

2.1.2. TERMÉSZETVÉDELMI JAVASLATOK

A település közigazgatási területe a Tisza folyása mentén nagyobb, összefüggő területen érintett az országos ökológiai folyosó övezetével, illetve a Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek övezetével. Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V.11.) KvVM alapján a települést az alábbi Natura 2000 területek érintik: Felső-Tisza különleges természetmegőrzési terület, és Felső-Tisza különleges madárvédelmi terület. Valamennyi védettségi kategóriára vonatkozóan közös célként fogalmazható meg a természeti értékek, a természetes élőhelyek védelme, az azokat veszélyeztető tényezők minimálisra való csökkentése. Ezen célokat szolgálják az alábbi javaslatok:

- A természeti és természetközeli élőhelyeket alkotó mocsarak, mocsárrétek, lápok kiterjedésének növelése érdekében az idegenhonos inváziós fajokkal már becserjésedett, beerdősödött területek gyepkéssé való visszaalakítása javasolt. A mocsarakat csak kisebb mértékben veszélyezteti a becserjésedés és a beerdősülés, elsősorban a szegélyeken. A vizes élőhelyek parti szegélyvegetációját alkotó élőhelytípusok mindegyike esetében nagy problémát okoz a fásszáru idegenhonos fa- [zöldjuhar (*Acer negundo*), amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica*) és cserjefajok [gyalogakác (*Amorpha fruticosa*), japán keserűfű (*Fallopia japonica*)] megjelenése és térhódítása. Ezek megjelenése és dominanciájának növekedése a vizes élőhelyek, ill. a szegélyvegetáció leromlását és átalakulását okozzák. A közösségi jelentőségű élőhely fennmaradásának és természetvédelmi helyzetének további romlása megakadályozásának javasolt eszköze a vegyszeres gyomirtás mellőzése. Az inváziós

növények nagy kiterjedésű homogén állományainak visszaszorítására lehetőség szerint mechanikai módszerek (pl. kézi cserjeirtás, száruzás, kaszálás) alkalmazandók.

- A tájhonos erdőállományok védelme, állapotuk, elegyarányuk, korosztályviszonyaik javítása, a természetközeli erdőgazdálkodási módok előtérbe helyezése, és az erdők területarányának növelése. Az erdőgazdálkodás során törekedni kell a tájidegen fajok (zöld juhar, nemes nyarak, akác) visszaszorítására, lecserélésére őshonos fajokra. A fahasználat időbeli és térbeli korlátozása az erdőben fészkelő fajok védelme érdekében (gémtelepek, fokozottan védett fajok). A területen található erdők esetében javasolt a véderdő funkciót előtérbe helyezni a gazdasági rendeltetéssel szemben.
- A bűvő-, táplálkozó- és szaporodóhelyként szolgáló bokrokat meg kell őrizni, ill. növelni területarányukat, különösen a táblaszegélyeken és a homogén mezőgazdasági területeken bűvő, táplálkozó vagy fészkelőhelyet teremtve többek között a karvalyposztának és a töviszúró gébicsnek.
- A területen található holtágakat, hullámtéri medreket meg kell őrizni, megfelelő vízkormányzással biztosítani kell ezek rendszeres vízutánpótlását. Az ártéri tájgazdálkodás hagyományos formáinak megőrzése, fenntartása (pl. fokgazdálkodás).

2.1.3. TÁJVÉDELMI ÉS TÁJKÉPVÉDELMI JAVASLATOK

Timár értékes vízi, vízparti élőhelyei nem csupán a természetvédelem célterületei, hanem az országos tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezetének is részét képezik. A tájak karakterének fontos összetevői az egyedi tájértékek. A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (Tvt.) 6. § (3) (4) és (5) bekezdése értelmében egyedi tájértéknek minősül az adott tájra jellemző olyan természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, amelynek természeti, történelmi, kultúrtörténeti, tudományos vagy esztétikai szempontból a társadalom számára jelentősége van, legtöbb esetben a helyi lakosok számára. Timár közigazgatási területén több egyedi tájérték is található, köztük kultúrtörténeti, tájképi és természeti egyaránt. A kultúrtörténeti értékek közül ki kell emelnünk az utak mentén elhelyezett kőkereszteket, amikből olyan sok van, hogy állítatójuk után vagy valami más jellemzőjük alapján nevet is kaptak: Suská-Kontra kereszt, Arany Jézus kereszt, Tóth-Kruj kereszt, Fehér-kereszt, Koponyás kereszt, Buji-Berta kereszt, Török-kereszt, Csapásokért-kereszt, Hovanyecz-Stefán kereszt, Temető-kereszt. Településsel kapcsolatos egyedi tájérték a római katolikus templomnál elhelyezett függőleges földkéregmozást vizsgáló hálózat alappontja. Ezek megőrzésére ösztönözni kell a területek tulajdonosait, segíteni kell őket ezen egyedi tájértékek megőrzésében.

Egyedi értékek Tímáron

(Forrás: www.tajertekar.hu)

2.1.4. BIOLÓGIAI AKTIVITÁSÉRTÉK VÁLTOZÁSA

A település külterületén a jelenleginél magasabb biológiai aktivitás értéket elsősorban az utak, dűlőutak, csatornák és vízfolyások menti mezsgyék meghagyásával, azokon a fás növényzet megtelepedésének elősegítésével, a meglévő fasorok és erdősávok védelmével érhetjük el. Ezek a zöldsávok ökológiai folyosó szerepet töltenek be, a szántóterületek deflációját, szelerózióját mérsékelik, a biodiverzitást növelik a monokultúras mezőgazdasági tájban. Legkedvezőbb hatást a háromszintes növényállományból álló zöldsávokkal érhetjük el. A külterületen elhelyezkedő üzemi létesítmények körül szintén háromszintes növényállományból álló zöldsáv létesítése indokolt. 15 m széles védőfásítás cserje- és lombkoronaszinttel az ipari vagy mezőgazdasági tevékenységből származó környezeti hatások (hang- és légszennyezés, szaghatások) mérsékelésére es alkalmas.

2.2. ZÖLDFELÜLETI RENDSZER FEJLESZTÉSE

Az egészséges és esztétikus lakókörnyezet megteremtése érdekében a településrendezés során, a település belterületén az alábbiakban megfogalmazott célok elérésére kell törekedni.

2.2.1. Zöldfelületi rendszer elemeinek fejlesztési javaslata

Cél a településen szigetesen elhelyezkedő zöldfelületi elemek (pl. közparkok, belterületi erdők és rétek, intézménykertek, zöldfelületi jellegű intézmények) összekapcsolása a vonalas jellegű zöldfelületi elemekkel (pl. utcai zöldsávok, csatornapartokat kísérő zöldsávok). Ennek érdekében szükséges az utak és a csatornák mentén megfelelő szélességű (rövid csatornaparti szakaszon minimum 3m, utcán 2m) beépítetlen, növényzettel borított sáv

biztosítása. A zöldsávok parkosítása során, a csatornaparti szakaszon őshonos, vízparti fafajok (pl. kőris, fűz, éger) telepítése javasolt. Az utcafásítás legfeljebb 10 m tőtávolsággal történjen kis lombkoronájú dísfák (pl. gömbjuhar) telepítésével. A közművek, légvezetékek és a parkolási igény miatt a település szélesebb észak-dél irányú utcái kettős a kelet-nyugati irányú kisebb összekötő utakon egyoldali fasorok telepítése javasolt.

2.2.2. Zöldfelületi ellátottság alakulása

A zöldterületeken belül a közparkok és közkertek térszerkezetének, növényállományának és funkcionális egységeinek tervszerű kialakításához kertépítészeti engedélyezési terv készíttetése szükséges arra jogosult tájépítész mérnökkel. A közparkokban építmények közül csak a park rendeltetésének megfelelő helyezhető el. A parkok növényállománya három szintes (gyep-cserje- és lombkoronaszint) legyen. A parkok területének 80%-a zöldfelület legyen.

A temetők telekhatárain teljes hosszban sövénytelepítés és fasor telepítése javasolt. A fasorban a fák legfeljebb 10 m-es tőtávolsággal telepítendőek. A temető területén a sírok közé telepítendő lombos fákkal a lombkorona-fedettséget 40%-ra növelni kell, és minimum 60% zöldfelületi arányt kell biztosítani. A régi temető lakott területre való terjeszkedését nem szabad tovább engedni. A település utcáival határos oldalán lévő részsút talajtakaró növényekkel és fákkal be kell ültetni

Az oktatási, szociális, közigazgatási és vallási intézmények telkein is törekedni kell a kertszerű kialakításra. A burkolt felületek a telek beépítetlen részén nem haladhatják meg a 60%-ot, a zöldfelületnek legalább 40%-ot kell elérnie. A zöldfelületek minden 100m²-re után egy nagy lombkoronát nevelő fa telepítése szükséges.

2.2.3. Zöldfelületek ökológiai szerepének erősítésére vonatkozó javaslatok

A belterületen telepített növényzet számos kedvező hatást gyakorol a település környezeti állapotára. Fontos élőhelyeket teremt az állatvilág számára, különösen a fán fészkelő, az ember számára kedves és hasznos énekesmadaraknak, ezáltal növeli a település biodiverzitását.

A növények intenzív párologtatásuk révén növelik a levegő páratartalmát. Mivel a párologás hőt von el a környezetéből, a település növényzettel fedett részein hűvösebb a mikroklíma, mely csökkenti a hősziget intenzitását. Akár 4-5 °C-al is hűvösebb a levegő a növényzettel fedett felszínek felett a mesterséges burkolattal rendelkező felületekhez képest. A növények felett kialakuló magasabb nyomású hideg levegő a meleg levegőjű településközpont felé áramlik, így is mérsékelve a hősziget kialakulását.

A cserjék, fák ágai miatt a csapadék hosszabb időn keresztül szivárog a talajba, ezért a növényzettel fedett felszínek alatt a talaj nedvességtartalma magasabb, vízháztartása kedvezőbb, mint a kopár felszínek felett. A növényzet csökkenti a szél erősségét, a házak közötti keskeny utcákba telepített növényzet kifejezetten kedvezően befolyásolja a szélviszonyokat.

Tímár esetében speciális helyzet a Nyírségre jellemző homoktalaj, ami az utcai sávokban sok helyen kopár, szeles időben ezt a homokot a szél felkapja, homokvihart kavarva az utcákon. Ökológiai szempontból és a porszenyezés csökkentéséhez egyaránt fontos lenne ezeknek a homokos sávoknak a gyepesítése, illetve talajtakarás biztosítása szárazságtűrő, évelő növényzettel.

3. KÖZLEKEDÉSI JAVASLATOK

Timár Község Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye nyugati részén, a Tisza-Bodrog találkozásától mintegy 5 km-re északra, a Tisza bal partján fekszik. Nyíregyháza a megyeszékhely 35 km-re található.

3.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok

A település a 38-as számú főközlekedési úttól Rakamaznál leágazó 3821-es úton érhető el.

(Forrás: internet)

3.2. Közúti közlekedés

A település Nyíregyházától északnyugatra található a 3821 sz. út mentén, amely a településen keresztül menő állami közút.

A település közúti kapcsolatait az alábbi út határozza meg:

3821. sz. Szabolcs – Timár - Rakamaz összekötő út

Az út köti össze Timárt Szabolccsal, és Rakamazsal.

Osztályba sorolása K.VI. külterületi egyéb közút, illetve belterületen B.V.c-d. belterületi gyűjtőút vagy B.VI.d. belterületi kiszolgálóút (lakóút). Az utak forgalma nem jelentős. Szélességük 3,0-6,0 m.

A falu teljes közigazgatási területén a 3821-es főút mellett kiépített kerékpárút található. Fejlesztési javaslat: nem szerepel a fejlesztési javaslatok között.

3821. sz. összekötő út Szabolcs felé

3821. sz. összekötő út Rakamaz felé

Belső úthálózat

Az állami közutak vízszintes vonalvezetése nagyrészt egyenes, illetve enyhén íves szakaszokból állnak, tehát megfelelőnek mondhatók.

A település belső úthálózatának keresztmetszeti, szerkezeti kialakítása a jelenlegi terheltség mellett zömében megfelelő. Az aszfalt burkolatú utak aránya jelentős a településen. A burkolatok minősége az újabbaknál megfelelő, de a régebbiek felújításra szorulnak.

Fejlesztési javaslat: Legfontosabb feladat az utcák keresztmetszeti fejlesztése a kiszolgált ingatlanok száma alapján. Ezzel párhuzamosan meg kell oldani a csapadékvíz – elvezetés problémáját is. A 10 lakóingatlannál kevesebbet kiszolgáló vagy csak összekötő funkciójú lakóutaknál min. 4,0 m-es burkolatszélességeket javasoltunk min. egyik oldali árokkal. A 10 lakóingatlannál többet kiszolgáló lakóutak és egyéb belterületi gyűjtőutak szélessége min. 5,5 m, minikét oldali vízelvezető árokkal.

Az átépítendő külterületi összekötő, valamint a belterületi gyűjtő- és kiszolgáló utak burkolata 2 rétegű aszfaltból készülhetnek, az építés idején érvényes tervezési forgalmaknak és útügyi előírásoknak megfelelő rétegződéssel és vastagsággal. Az útcsatlakozásoknál és csomópontokban a rálátási háromszögbe eső területen kilátást akadályozó bármilyen építményt elhelyezni tilos, a meglévők elbontását pedig távlatban elő kell irányozni.

3.3. Községi közlekedés

A közúti közlekedési lehetőségek mellett kompátkelőhely található a Timár, és a Borsod – Abaúj – Zemplén megyei Zalkod község között.

Közúti közlekedés

A községet rendszeres buszjárat köti össze a környékbeli településekkel, így Tokajjal is. Az Észak-magyarországi Közlekedési Központ Zrt. üzemeltetésében naponta több autóbusz járat közlekedik, Timár-Szabolcs, Timár-Rakamaz, és Timár-Tokaj viszonylatban. Az autóbusz megállóhelyek jól megközelíthetőek. A buszmegállók elhelyezése nem mindenhol szabályos.

Autóbusz megállóhelyek a következő helyeken található:

- Kossuth út 59.
- Szabadság út 43.

- Szabadság út

A buszmegállók valahol csak jelzőtáblával vannak jelezve. Megfelelően kialakított buszmegálló kevés helyen van, vagy teljesen hiányzik a buszöböl és a peron, így az autóbuszok a forgalmi sávban állnak meg.

Fejlesztési javaslat: Az autóbusz megállóhelyek nem szabványos kialakításúak, a fel-leszállóhelyeket min. 1,5 m-es burkolt peronnal kell ellátni, és a települési járdahálózatba burkolt járdával bekötni.

Megfelelően kialakított buszmegálló:

- biztonságos közlekedés érdekében buszöblök kialakítása.
- fedett buszmegállók kialakítása

Kötőttpályás közlekedés:

Timár településen kötőttpályás közlekedésre nincs lehetőség. Legközelebbi vasútállomás 4 km-re Rakamazon található.

Fejlesztési javaslat: nem szerepel a fejlesztési javaslatok között a vasút fejlesztése.

3.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés:

A település alföldi jellegének köszönhetően a lakosok nagy része használ kerékpárt is. A falu teljes közigazgatási területén a 3821-es főút mellett kiépített kerékpárút van.

3.5. Főbb gyalogos közlekedés

A település helyi gyalogos forgalma részben a kiépített járdákon, részben az utakon bonyolódik. Az utak jelentős része mellett található járda.

A lakott területek utcáinak nagy része rendelkezik szilárd burkolattal és legalább egyoldali járdával.

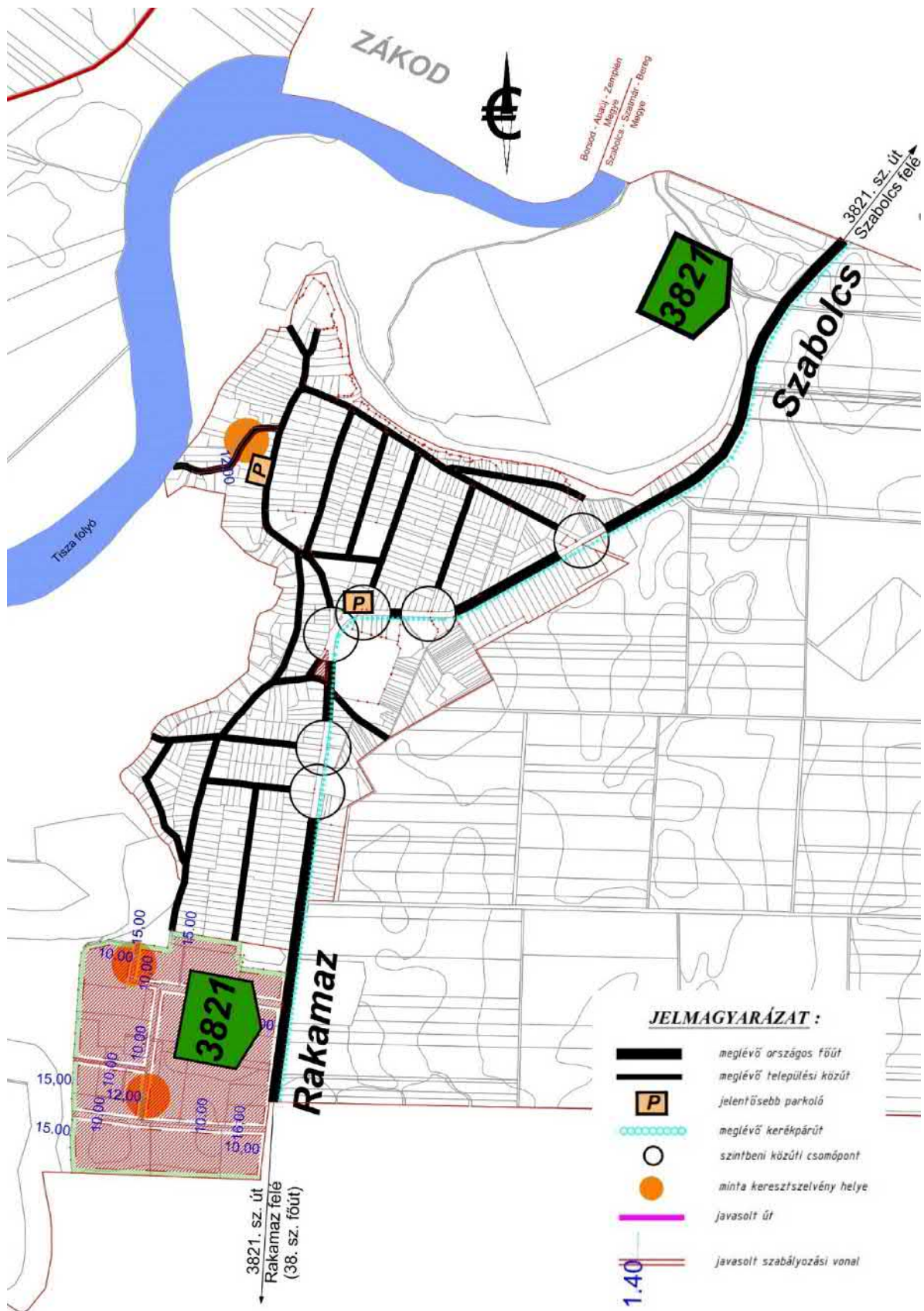
Fejlesztési javaslat: nem szerepel a fejlesztési javaslatok között új kerékpárút kialakítása.

3.6. Parkolás

Kijelölt parkoló jelenleg a polgármesteri hivatalnál, ill. a kulturális intézmények környezetében található.

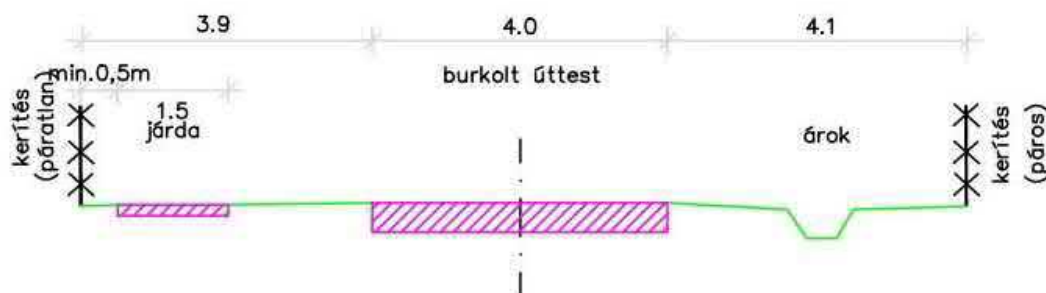
Fejlesztési javaslat: nem szerepel a fejlesztési javaslatok között új parkoló kialakítása.

Közlekedés

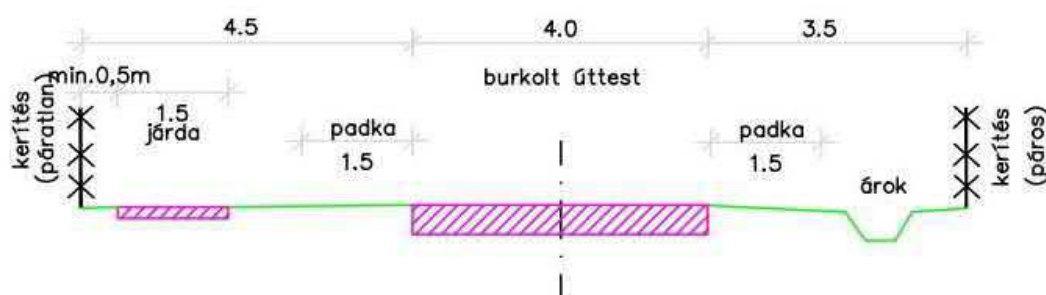

Közlekedés – Keresztszelvény

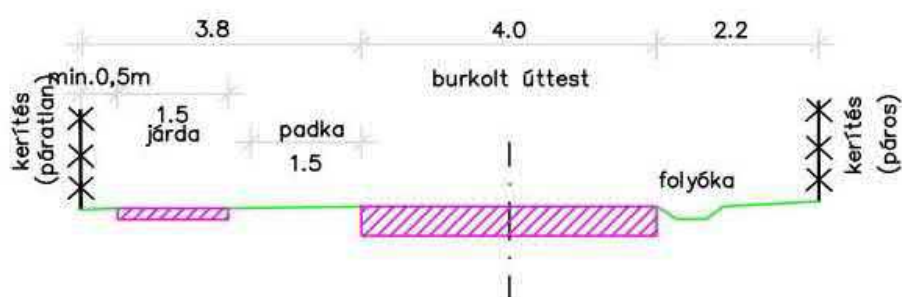
1. Belterület
(Bertcsényi út)

2. Belterület
(Új Ipari terület I.)

3. Belterület
(Új Ipari terület II.)

4. KÖZMŰVESÍTÉSI JAVASLATOK

4.1. Víziközművek

A belterületi csapadékvíz elvezető hálózat nincs kellő mértékben kiépítve, beépíteni csak vízrendezett területeket lehet. Beépítés előtt a vízvezető hálózatot ki kell építeni.

Minden új, tervezett beépítésnél a felszíni vizek elvezetéséről illetve szükség szerint a talajvízszint süllyesztésről gondoskodni kell.

A település területén nincsen olyan csatorna, amelynek a segítségével a bel- és csapadékvizeket (káros vizeket) valamely főcsatornába vezetné el az önkormányzat.

A domborzati viszonyoknak és az igen nagy terepszint-különbségeknek köszönhetően a települési káros vizek a morotvák területére, illetve belterületi szikkasztókba folyik el.

A meglévő árkok közül is sok lefolyástalan, ezért szikkasztóároként funkcionál.

Az összes utcában szükség van a csapadékvíz elvezetés kiépítésére. Ezt párhuzamosan lehet végezni az utak szélesítésével és felújításával. Az 5,5 m vagy nagyobb koronaszélességű utak mindkét oldalára javasolt az árok kialakítása. A 4,0 m koronaszélességű utaknál legalább az egyik oldalon szükséges árok kialakítása.

A már meglévő szikkasztóárkokat be kell kapcsolni a levezetőrendszerbe. A kiépítendő levezetőrendszer a fő befogadó közelsége miatt, gond nélkül képes lesz a belterületen keletkező csapadékvizek elvezetésére.

Ivóvíz

A község ivóvízellátó hálózata megfelelő kiépítettségű, jelentősebb hálózatbővítésre nem kell számítani.

A Vízmű telep Timár és Szabolcs települések vízellátását biztosítja.

Timár települési elosztóhálózata jórészt, NA 150, 100 és 80 azbesztcement csövekből készült. KM-PVC csőanyagból 613 m épült meg.

A későbbiekben fontos lenne az előregedett azbesztcement csövek korszerű csőanyagra (pl: KMPVC) történő cseréje.

Szennyvíz

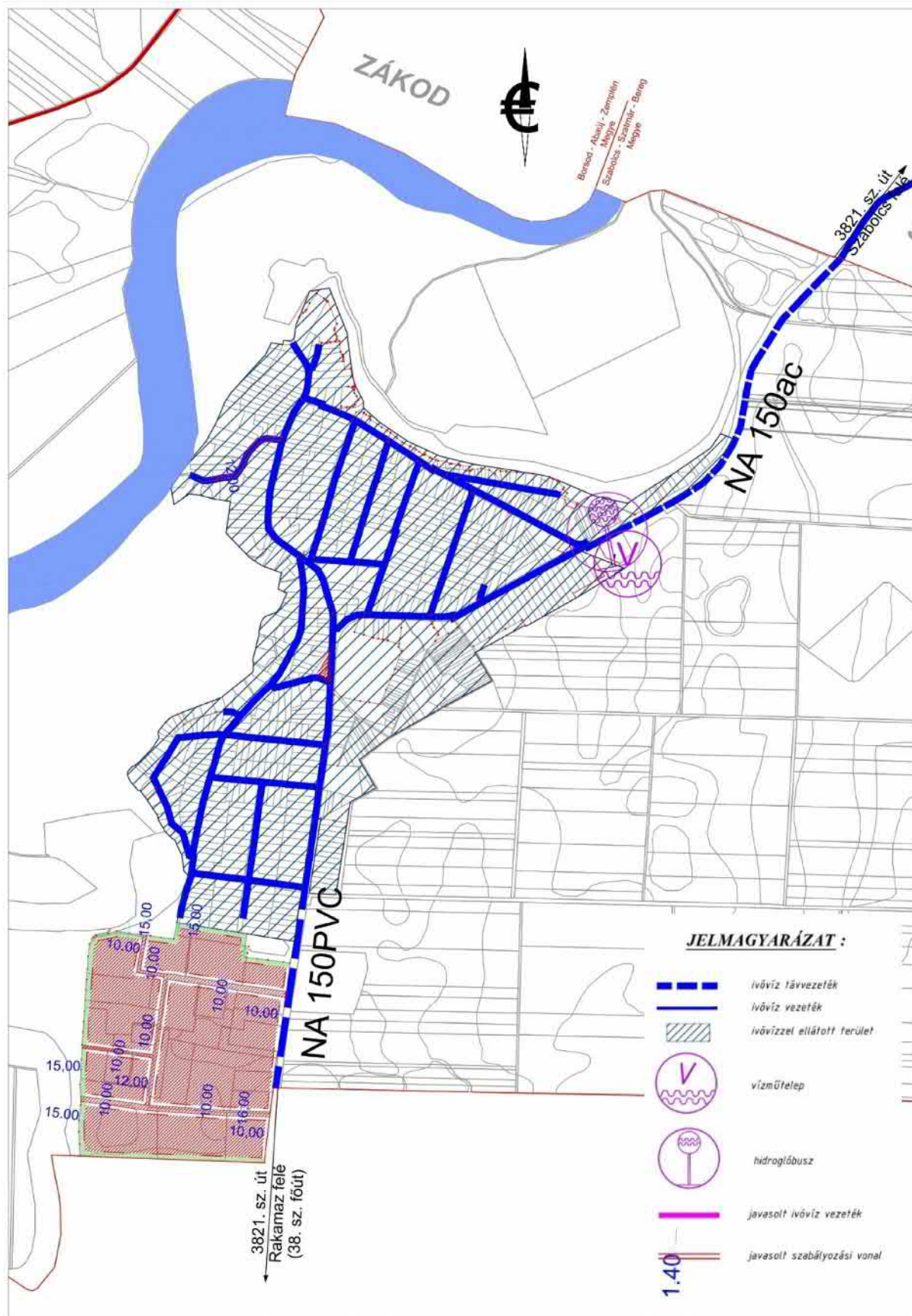
Rakamaz településen lévő szennyvíztisztító telep tisztítja meg a Rakamaz, Timár, Szabolcs településeken összegyűjtött szennyvizet.

A megépült szennyvízcsatorna hálózat gravitációs, elválasztó rendszerű, anyaga KG – PVC, mérete NA 200, a bekötővezetékek mérete NA 150.

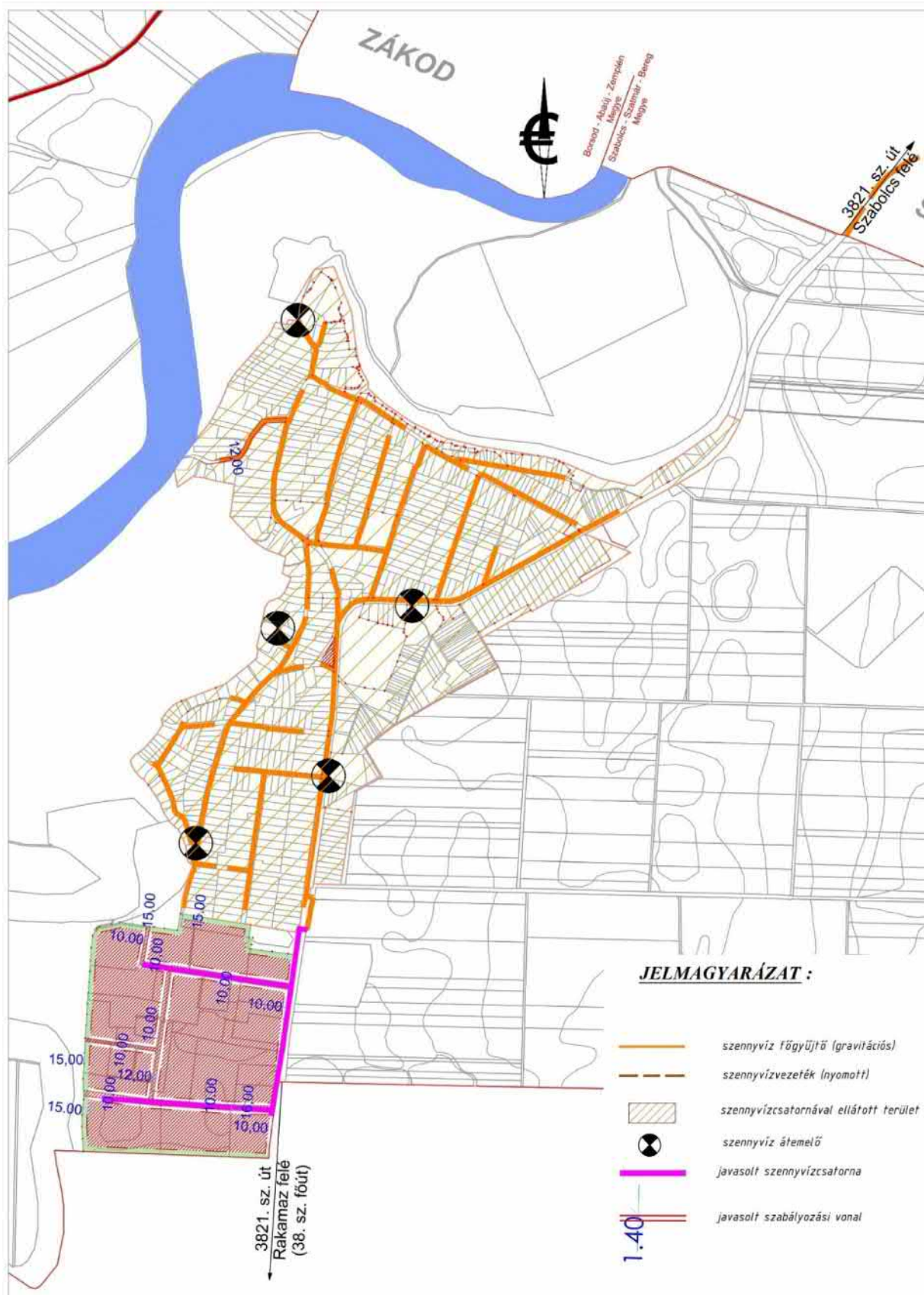
A nyomóvezetékek anyaga KM-PVC és KPE. A gerinccsatornán iránytöréseknél illetve maximum 100 méterenként tisztítóakna, valamint 35-40 méterenként tisztítóidom épült.

A jövőbeni feladat a lakossági rákötések minél nagyobb arányú megvalósítása, valamint a település D-i részén kialakított egyéb gazdasági terület szennyvízcsatorna ellátása.

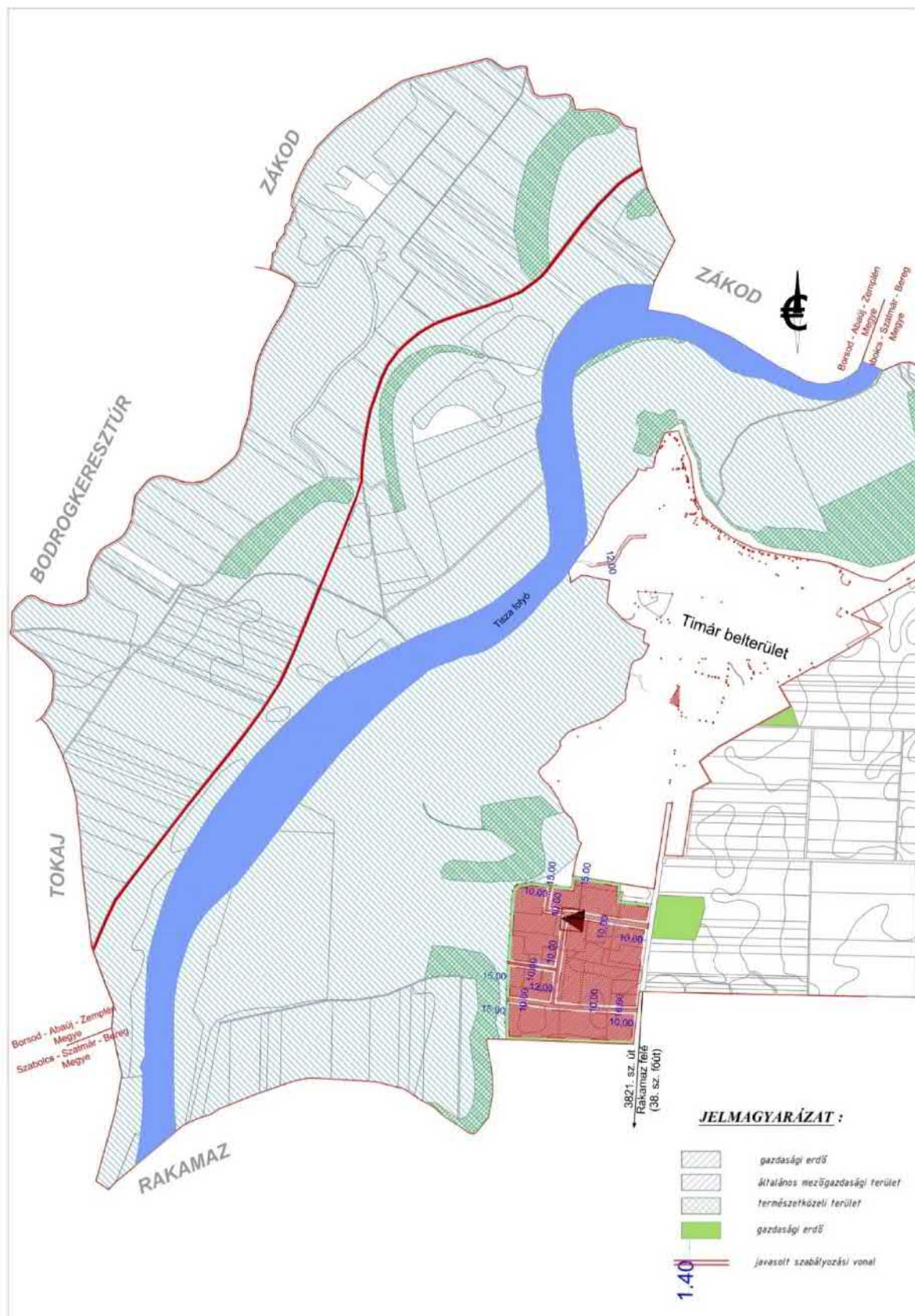
Vízellátás

Szennyvízelvezetés

Vízrendezés

4.2. Energiaellátás

4.2.1 Villamos energia

4.2.1.1 Fogyasztói hálózatok

A középvezetékű szabadvezetékek és földkábelek az E.ON Tiszántúli Áramszolgáltatói Zrt. elosztóhálózatának részei. Ezek oldják meg közép/kisfeszültségű transzformátorokon keresztül a terület villamos energia ellátását. A meglévő középvezetékű hálózatok alkalmasak a területek folyamatos energiaellátására, beavatkozásra nincs szükség.

Az E.ON Zrt. adatszolgáltatásai szerint a településrészt 10 db TR állomás látja el elektromos energiával. A meglévő TR állomások tovább bővíthetők. A meglévő transzformátorok a szokásosan jelentkező bővítéseket jelenleg is, de gépcserével hosszabb távon is biztosítani tudják. Nagyobb igények kielégítésére kell újabb TR állomást telepíteni.

A E.ON Tiszántúli Áramhálózati Zrt fejlesztési tervei:

- Tímár Szabadság u. 2. (05/42 hrsz.) ellátása

A kisfeszültségű hálózatokat az E.ON folyamatosan tartja karban, azokat korszerűsíti. Más beavatkozásra nincs szükség.

Az új fogyasztói igényeket árokba fektetett földkábelekkel javasoljuk kiépíteni. A dőlt oszlopokat függőlegesbe kell állítani.

4.2.1.2 Közvilágítás

A közvilágítási feladatokat az E-on látja el, a felépítmény az ő tulajdonukban van, az áramszolgáltatás költségét a város fizeti.

A város közvilágítása azokon a területeken, ahol a kisfeszültségű elosztás szabadvezetékes hálózattal üzemel, többnyire a kisfeszültségű vezetéket tartó oszlopsorra szerelt lámpákkal van megoldva. Az önálló közvilágítási hálózat, a szabadvezetékes környezetben minimális. Timár jelenlegi közvilágítása csak részben tekinthető korszerűnek. A lámpatesteket folyamatosan kell karban tartani, azokat folyamatosan korszerűbbre kell cserélni.

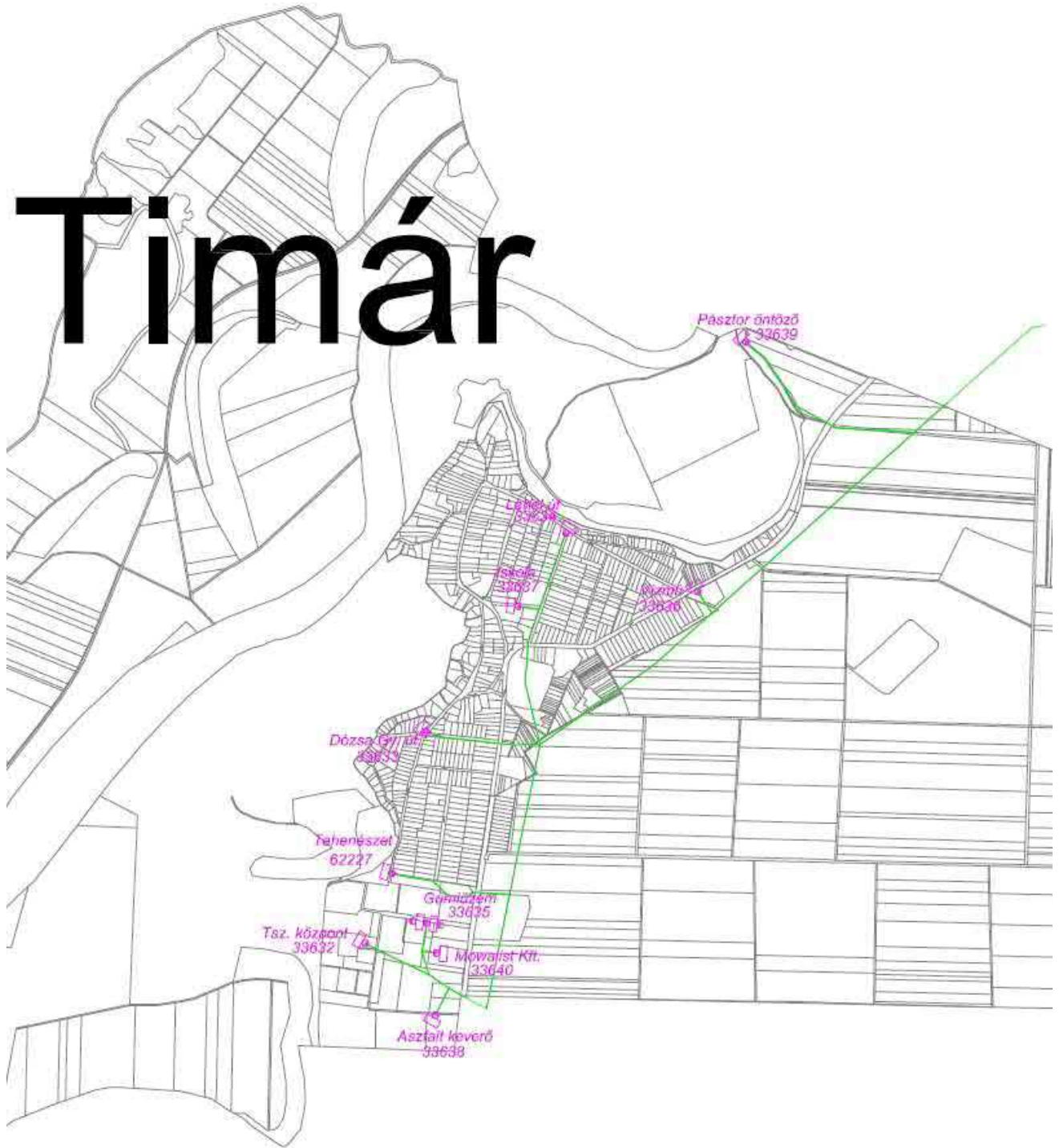
Szem előtt kell tartani az esetleges fényszennyezés elkerülését. Ennek érdekében a lámpatesteket úgy kell elhelyezni, hogy:

- csak kizárólag a megvilágítandó felületre és annak irányába világítson.
- csak megfelelő, szükséges időszakban világítson.

Ennek érdekében megfelelő ernyőzésű és energiafelhasználású lámpákat kell elhelyezni. Ezek azok a lámpatestek, amelyek IDA (International Dark Sky Association) minősítéssel rendelkeznek. Az IDA nagyon szigorú szempontrendszer alapján választja ki azokat a világítótesteket, melyekkel teljesen fényszennyezés mentes világítás létesíthető.

A város frekventált részein javasoljuk a közvilágítási valamint a fogyasztói légvezetékes hálózatokat földkábelesre cserélni. A közvilágítást környezetbe illő elegáns megjelenésű oszlopkelékekkel kell megoldani.

Villamos energia hálózat

4.2.2 Gázenergia

A településen kis - középnyomású hálózat épült, PE csőből, 110 – 90 – 63 - 32 - 20 mm méretekkel. A hálózat kapacitási adatait és a község jelenlegi gázfogyasztási adatait a TIGÁZ Rt. üzleti titokként kezeli, ezért arról tájékoztatást nem kaptunk.

A hálózat kiépítettsége a településen teljes mértékben megvalósult, jövőbeni bővítés nem várható.

4.2.3 Távhő

A településen távhő hálózat nem üzemel.

4.2.4 Megújuló erőforrások

A településen megújuló erőforráson alapuló erőmű, telep nem üzemel, amely energiát állítana elő a város számára.

A jövőbeli fejlesztések során elsősorban napenergiára kell gondolni megújuló energiaforrás alkalmazásával kapcsolatban, hisz a város fekvését és egyéb adottságait is figyelembe véve, szél erőművek telepítése és energiatermelés céljából történő üzemeltetése nem lenne gazdaságos.

4.3. Hírközlés

A mobil távközlési ellátás szempontjából a település lefedettnek tekinthető. A jövőben jelentkező kábel nélküli telefonigények is kielégíthetők. A mobilszolgáltatók saját hálózatukat, felépítményüket folyamatosan karbantartják, fejlesztik.

Timáron a szélessávú kommunikációs szolgáltatást az Északnet Kft. biztosítja. A televíziós műsorterjesztést a PR-TELECOM Zrt. szolgáltatja.

Az internet antennás rendszerű, a kábeltvévé légkábeles kialakítású.

A szolgáltatók a meglévő hálózataikat folyamatosan működtetik és korszerűsítik.

A rendszereket az új utak mellett is ki kell építeni és a jelentkező csatlakozási igényeket folyamatosan biztosítani szükséges.

A digitális földfelszíni televíziós adások a város minden területén jól foghatóak.

A telefonhálózatot a h1-com biztosítja légkábeles és földkábeles kialakítással, a TV és internethálózattal közel azonos nyomvonalon, azok hálózati jellemzőinek megfelelően.

A vállalat a hálózatot folyamatosan bővíti és korszerűsíti. Új telkek telefon igényei esetén a szolgáltatókkal egyeztetett beruházásokra lesz szükség.

Az esetleges új igények esetén, illetve a város frekvenciált részein is törekedni kell a hírközlési hálózatok földkábeles kialakítására, összhangban az erősáramú vezeték kiváltásokkal.

A városban javasolt az optikai lefedő hálózat kiépítése, ezzel kielégítve a manapság jelentkező, korszerű távközlésre, műsorelosztásra valamint nagysebességű adatátvitelre irányuló igényeket.

A hírközlési hálózatok kialakításának alkalmasnak kell lennie arra, hogy a település minden lakója szabadon választhasson a városban jelenlévő hírközlési szolgáltatók közül.

Összefoglalás:

Elmondható, hogy a település vezetékes és vezeték nélküli elektronikus hírközlési hálózata kiépült. A településrendezési tervben vázolt fejlesztések, az előzetes információk alapján a meglévő hálózat fejlesztése nélkül megvalósíthatóak.

A Nemzeti Infokommunikációs Stratégiában megfogalmazott törekvések célja a Digitális Magyarország létrehozása.

A Digitális Magyarország magában foglalja a 2020-ig uniós és hazai forrásból megvalósuló összes infokommunikációs fejlesztést, és a kormányzati szerveken kívül más partnerek, cégek és intézmények is aktív résztvevőként csatlakozzanak a fejlesztési programsorozathoz.

A program küldetése, hogy a digitális környezet kiegyensúlyozottan fejlődjön, lehetővé téve, hogy az infokommunikációs eszközök és szolgáltatások pozitív lendületet adjanak a versenyképességnek, a fenntartható gazdasági növekedésnek, a foglalkoztatásnak és a társadalmi esélyegyenlőségnek.

Célja, hogy beavatkozásai révén növekedjen és minőségileg javuljon az állampolgárok és a vállalkozások elektronikus szolgáltatásokhoz való hozzáférési lehetősége (megfelelő eszközrendszer és hálózati infrastruktúra biztosításával, intelligens megoldásokkal, elektronikus szolgáltatások nyújtásával stb.), illetve ezen szolgáltatások igénybe vételének aránya (késztségfejlesztés).

A Digitális Magyarország olyan integrált megközelítést alkalmazó komplex fejlesztési program, amely képes a helyi közösségek egyéni igényeinek kiszolgálására is.

A Digitális Magyarország főbb céljai:

- szupergyors internet elérhetővé tétele,
- közösségek összetartozásának erősítése a digitális technológia révén,
- az állam által nyújtott szolgáltatások fejlődése,
- az ország versenyképességének növelése a digitális szolgáltatások,
- valamint a digitáliskészségek terjedésének elősegítése által,
- digitális infokommunikációs alkalmazások, szolgáltatások elterjesztésének támogatásán keresztül az életminőség javítása minden élethelyzetben.

4.4. Megújuló energiaforrások alkalmazása, környezettudatos energiagazdálkodás, egyedi közműpótlók

A településen nincs olyan intézmény, amely megújuló energiaforrást alkalmazna.

A fejlesztések során törekedni kell a megújuló energiaforrások alkalmazására. Az energiafelhasználást gazdaságosabbá tehető napelemek és napkollektorok használatával.

A később történő esetleges fejlesztések során is ezen energiára kell gondolni megújuló energiaforrás alkalmazásával kapcsolatban, hisz a város fekvését és egyéb adottságait is figyelembe véve, szél erőművek telepítése és energiatermelés céljából történő üzemeltetése nem lenne gazdaságos.

További fontos lépés a lakóházak, nonprofit szervezetek, valamint önkormányzati épületek energiahatékonysági korszerűsítése.

Ösztönözni kell az egyéni családi házak felújítása során az energiahatékonysági korszerűsítést, a megújuló energiák felhasználását.

A településen az önkormányzati hivatal épületének felújítása történt meg, itt energiatakarékos lámpák kerültek felszerelésre

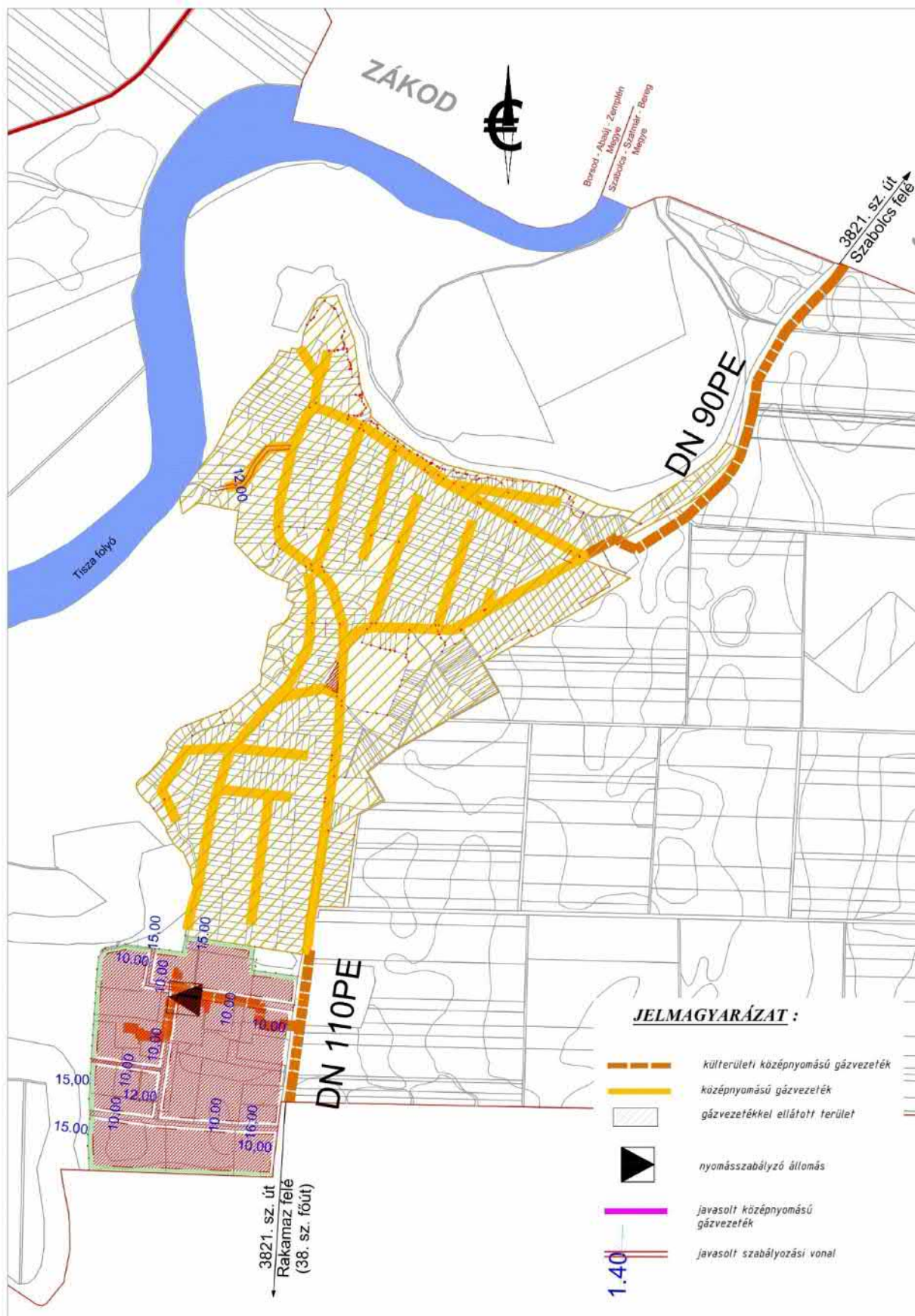
A nem felújított önkormányzati intézmények többségében a világítótestek elavultak, üzemeltetésük nem gazdaságos. Ezért javasoljuk azokat lecserélni LED-es lámpatestekre.

Javasoljuk ezen kívül az elektromos hálózatok felújítását is.

Különös figyelmet kell fordítani a különböző intézmények térvilágításának gazdaságos működésére, tehát javasoljuk ezek alkonycapcsolóval történő működtetését, de kézi lekapcsolásra való lehetőséggel.

A villamos energia, mint vezetékes energiahordozó távlatban is csak világításra és technológiai célú energiaigények kielégítésére javasolható. Bár alkalmas lenne termikus célú energiaigények kielégítésére is, beruházási és üzemeltetési költségigénye miatt ilyen célú alkalmazása csak a kis teljesítményű, tartalék (időszaki kiegészítő fűtésre, vagy ahol más energiahordozó valamely okból nem alkalmazható, kizárólag a völgyidőszakban) hőtárolós fűtésre javasolható.

Gázellátás

5. ÖRÖKSÉGVÉDELMI JAVASLATOK

5.1. Védelmi és korlátozó kulturális örökségvédelmi elemek

Kulturális örökségvédelmi szempontból védelmi és korlátozó elemek

Timár a Tisza mentén létrejött szabolcsi falu. Az ország egészen a XX. század közepéig meghatározóan agrárország volt, ahol a falvak 95%-a még mindig alapvetően agrárfalu volt. A Nyírségben meghatározó a parasztfalvak láncolata, ahol a falvak gazdálkodása paraszti módon hagyományos, életberendezkedésük hagyományoszerű. A lakosságuk mezőgazda parasztság, más foglalkozású csak a falu önellátásához szükséges mértékben lakta e településeket, mérete akkora, hogy magában megáll, de még nem akkora, hogy különleges szervezet lenne. A Nyírségben ez az uralkodó faluforma.

A település falusias jellegét őrzi, amit jól jeleznek a hagyományos szalagtelkekhez köthető, az utcára merőleges tengelyű beépítések.

A második világháború után az új uralkodó baloldali ideológia, a múlt tagadása, értékeinek elvetése a települések sorsára is hatást gyakorolt, elfogadottá vált az építészeti örökség értékeinek semmibevétele. A második világháború után a falvak településképe is nagy változást mutat, többek között nagy számban jelentek meg a Kádár-kocka típusú családi házak. A rendszerváltás után azonban az értékőrző szemlélet vált meghatározóvá, amely a településrendezési eszközök készítésében is nyomon követhető.

Műemlék

A görög katolikus templom esetén az országos műemléki védelem továbbra is szükséges. A műemlékek védelmére vonatkozóan a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény rendelkezéseinek betartása, betartatása elsődleges fontosságú.

Történeti településközpont

A település mai szerkezetében mind a mai napig felismerhető a már középkorban kialakult főutca nyomvonala, a jelenlegi Szabadság utca ma is hangsúlyos eleme a településszerkezetnek.

A modern településrendezési eszközök legfontosabb feladata a középkori településszerkezeti elemek megőrzése és az utókorra történő hagyományozása.

A történeti településközpontot alapvetően meghatározza a beépítési mód, beépítési vonal, párkánymagasság, amelynek megőrzése az értékvédelem alapvető feladata.

Helyi védettség

Timár falusias arculatát alapvetően meghatározó épületek nem állnak helyi védelem alatt. Timár Község Önkormányzati Testülete a 13/2017. (XII.20.) számú önkormányzati rendelettel fogatta el Timár településképi védelméről szóló rendeletét, amelynek melléklete nem jelöl meg helyi építészeti értéket.

A helyi védelem célja elsősorban a XIX. század végén a XX. század elején kialakult népi építkezések karakterének, épülettömegnek, beépítési módnak köszönhetően kialakult falusias

utcakép megőrzése. A jellegzetes, értékes, helyi hagyományt őrző építészeti arculat megőrzése, a településkép kedvező alakítása.

A település őrzi falusias jellegét, amit jól jeleznek a hagyományos szalagtelkekhez köthető, az utcára merőleges tengelyű beépítések. Az utca tengelyre merőlegesen elhelyezett tornácos parasztházak kedves színfoltjai a település arculatának, eredeti állapotában fennmaradt épületet ennek ellenére szinte nem is lehet találni a településen. Eredeti épülettömegét őrző, modernizált változataik azonban meghatározó elemei a falusias utcaképnek.

A település népi építészeti öröksége ma már csak nyomokban fedezhető fel. Sajátosan helyi építkezési módhoz tartoztak a lakóházhoz közvetlenül kapcsolódó melléképületek: pincejáró, csűr, pajta.

Javasolt helyi védettség

A történeti településközpontban, a Szabadság utcában, valamint a folytatásában húzódó Tisza utcában, az ebből nyíló Bercsényi utcában, József Attila utcában több, a hagyományos, népi építészeti értékeket őrző lakóépületet találunk. Az utca tengelyre merőlegesen elhelyezett tornácos parasztházak kedves színfoltjai a település arculatának, azonban kevés számuk miatt nem meghatározó elemei a falusias utcaképnek.

A főutcában álló népi építészeti hagyományokat őrző lakóépületek alkalmasak akár tájházak berendezésére is, a település összegyűjtött néprajzi értékeinek bemutatására is. A népi épületek fennmaradása a településkarakter megőrzése szempontjából indokolt, ugyanis utcai, településkarakteri szempontból meghatározó, helytörténeti, kultúrtörténeti szempontból jelentős épületek.

Ha áttekintjük ezeknek az épületeknek az állagát azt tapasztaljuk, hogy egy részük üresen áll és gyakorlatilag mindegyik korszerűsítés, modernizáció, felújítás előtt áll. Ezen épületek felújítása során a legnehezebb feladat a mai XXI. századi funkció megtalálása, amely szinte az egyedüli biztosítéka ezen régi épületek fennmaradásának. A megtalált funkció mellett fontos szerepet játszik még az új funkcióhoz kapcsolódóan az épületek modernizálása, esetleges bővítése, amelyet csak az épületek építészeti értékeinek figyelembevételével, hangsúlyozásával, megőrzésével lehet megvalósítani.

A térségben egyre nagyobb mértékben jelentkezik a falusi vendéglátás, az idegenforgalmi funkció. A népi lakóépületek vendégházzá történő átalakítása meg is indult a településen. A helyi értékeket figyelembe vevő településképi rendeletnek nagy szerepe lesz abban, hogy ezeknek az épületeknek a modernizálása, korszerűsítése a településkarakter megőrzése mentén történjen.

A helyi védelem célja a falusias településkarakter, beépítési mód, a telkek utcai beépítési vonalának, az utcakép, településszerkezet megőrzése.

A településképi rendeletben a helyi védett épületek, építmények esetén meg kell határozni a következőket:

- településképhez való illeszkedést biztosító anyaghasználatra, tömegformálásra, homlokzati kialakításra, zöldfelület kialakításának módjára vonatkozó előírásokat.
- reklámok, reklámberendezések, cégerek, és egyéb műszaki berendezések elhelyezésére és alkalmazására, illetve tilalmára vonatkozó rendelkezéseket.

Az országos védelemmel nem rendelkező értékek esetén legfontosabb feladat a településképi rendeleten belül a helyi építészeti értékek védelmére vonatkozó előírások megalkotása.

A helyi lakosság bevonása és a cél érdekében történő összefogása komoly jelentőséggel bírhat az értékek megőrzése terén.

Az országosan védett értékek alacsony száma mellett jobban kellene tudatosítani a település arculata szempontjából fontos, a környezet minőségére kisugárzó hatással bíró építészeti értékeket. Ebből a szempontból indokolt lehet a helyi védett értékek listájának bővítése.

Régészeti lelőhelyek

A település közigazgatási határában több nyilvántartott régészeti lelőhelyet ismerünk, de ez nem jelenti azt, hogy ismerjük valamennyit. A település határában szisztematikus régészeti topográfiai kutatások még nem történtek, így nem került feltérképezésre a település teljes határa, így gyakorlatilag Timár határában bárhol lehet régészeti lelőhelyre, régészeti leletekre rábukkanni. A településrendezési eszközökben mellékelt lista csak egy reprezentatív mintavételnek tekinthető, és nem szabad azt a következtetést levonni belőle, hogy ismerjük Timár közigazgatási határában található valamennyi régészeti lelőhelyet. A földmunkával járó beruházások tervezése során mindenképpen figyelembe kell venni, hogy a jelenleg lehatárolt területeken kívül is kell régészeti leletek előkerülésére számítani. A fenti körülményt ma már a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény is tükrözi, hiszen a jogszabály legutóbbi módosítása megkülönbözteti a régészeti lelőhely és a nyilvántartott régészeti lelőhely fogalmát.

A település régészeti örökségének védelmével kapcsolatosan hangsúlyozzuk, hogy a településen komoly örökségvédelmi kockázatot jelenthetnek a zöld mezős beruházások. Ahogyan fentebb említettük, Timár nem tartozik a régészeti szempontból jól kutatott települések közé, így újabb régészeti lelőhelyre gyakorlatilag a település határában bárhol rá lehet bukkanni különböző földmunkák során. A nagyfelületű zöldmezős beruházásoknál mindenképpen számolni kell régészeti lelőhelyek előkerülésével, így különösen fontosnak tartjuk, hogy a zöldmezős beruházások előkészítésénél nagy hangsúlyt kapjon a régészeti örökség felmérése. Javasoljuk, hogy az ilyen típusú beruházások esetén a tervezés legkorábbi fázisában készüljön el a próbafeltárást is magába foglaló előzetes régészeti dokumentáció, ugyanis csak ennek a dokumentációnak a segítségével lehet csökkenteni a régészeti örökség által jelentett kockázatot. Javasoljuk, hogy a vállalkozások telephelyeinek kiválasztása során a régészeti örökségvédelmi szempontokat is vegyék figyelembe.

A régészeti örökségvédelmi kockázat tovább csökkenthető már korábban kialakított telephelyek korszerűsítésével, azaz a barna mezős beruházások ösztönzésével.

Timár határában, a Tölgyfa-dűlőben emelkedő Névtelen-halom, amely 76059 azonosítószámmal került a közhiteles lelőhely nyilvántartásba, jelentős tájképi értéket képvisel. Ezt a lelőhelyet minden típusú beruházás során el kell kerülni.

6. KÖRNYEZETI HATÁSOK ÉS FELTÉTELEK

Terület-felhasználást érintő beavatkozások:

Belterület:

- A településközpont vegyes terület a Széchenyi és a Szabadság út kereszteződésénél:
 - Falusias lakóterületből településközpont vegyes terület kialakítása: 0,87 ha
- A belterület déli részén a Rakamaz felé vezető út mentén falusias lakóterület kialakítása:
 - Általános mezőgazdasági területből falusias lakóterület: 1,30ha

Infrastrukturális változások:

- Tervezett úszóműves kishajó kikötő létesítése

A fenti pontok alapján, a belterületen történő terület felhasználást érintő változások közül a településen tervezett infrastrukturális változások keretében kishajó kikötő létesítésének hatását vizsgáltuk.

Hatások és azok összegzése:

A fent bemutatott infrastrukturális beruházásról elmondható, hogy a környezetre jelentős hatással bír. A beruházást két jelentős időszakra ezzel együtt járó hatásokra tehetjük. A megépítés, kivitelezés időszaka, amely felvonulás valamint kivitelezés miatt területfoglalással jár. A használat, üzemeltetés időszakában a különböző emissziós hatások miatt romlik a környezet állapota. A terület fizikai átalakítása miatt tájkép jelentősen megváltozik.

A kibocsátott emberi tevékenység miatt, környéken élő fajok zavarása valósul meg. A beszállított anyagok miatt a térséget érő káros hatások tovább növekednek, a beruházás hatására többnyire új közlekedési kényszerek alakulnak ki. A kibocsátott expozíciók nehezen mérhetőek, intenzitásuk folyamatosan változik. Az üzemeltetés időszakában a zavarás állandósul a zavart fajok egy rész elvándorol, illetve elpusztul. Az üzemelés gyakorlati hatásai miatt (zaj, por, emberi tevékenység) levegőt érő terhelések megnőnek. A külterületen található vonalas létesítmények megvalósításával a szabad mozgás korlátozódik. Ezzel szemben a kibocsátott expozíciók viszonylag jól mérhetőek.

Helyi építésre vonatkozó sajátos szabályozórendszer kialakítása:

- A HÉSZ megalkotásánál figyelembe lettek véve a magasabb szintű jogszabályok, azok ismételtesére nem került sor a többszintű, illetve párhuzamos szabályozás elkerülése érdekében.
- A különböző területhasználatok találkozásánál, egymás zavarását elkerülendő fásítás, erdőtelepítés előírása javasolt, amely már megjelenésében is jelöli a területhasználat-váltást.
- Az ipari-gazdasági, illetve különleges terület felhasználási módok esetében a környezet védelme érdekében beültetési kötelezettség javasolt.
- Lakóterület rendezés, távlati fejlesztési lehetőség biztosítása.
- A községben az adottságokat figyelembe véve inkább a lazább, „élhetőbb” lakóterület-fejlesztés javasolt az iparterülettől távolabb eső részeken, már kialakult beépítések folytatásaként.
- Új beépítésre szánt terület természeti terület környezetében nem javasolt.

Iparterületek rendezése, szabályozása

- A meglévő iparterület fejlesztési lehetőségét biztosítani szükséges, azonban ennek a környezetet a lehető legkisebb mértékben kell igénybe venni, a fejlesztés iránya a meglévő iparterületek mentén tervezett (erre van igény és terület is rendelkezésre áll).
- Az iparterületek közé ékelődött lakóterületek védelméről gondoskodni kell. Régi épület elbontása esetén új lakóépület építése az iparterület mentén ellenjavalt, helyette megfelelő mértékű és minőségű fásítás szükséges.
- A zaj- és rezgésvédelem szempontjait a területrendezés és fejlesztés, valamint a közlekedés tervezés alkalmával szem előtt kell tartani, a zajos és a zajérzékeny területeket lehetőleg egymástól elkülönítve kell kialakítani.

Lakóterületek környezetminőségének javítása érdekében

- Javasoljuk, hogy a parlagfű visszaszorítására érdekében, a települési önkormányzat adjon ki helyi rendeletet.
- Belvízveszély megszüntetése érdekében belterületi vízrendezését végeztessék el.
- A felszín alatti vizek vonatkozásában érzékeny besorolás valamint nitrát érzékenység miatt, mezőgazdasági tevékenységeket ellenőrizték. Trágya Termőföldre történő kihelyezése esetén trágyakihelyezés szabályai szerint járjanak el. Termőföldek minőségét évente vizsgálják.
- Fényszennyezés csökkentése érdekében a település térvilágításának fejlesztése valamint ipari létesítmények esetében „barátságos” megvilágítást (alacsony hőmérsékletű síküvegbúrás eszközök beépítését) javasoljuk.
- Az épületek elhelyezései, a szemben lévő homlokzatok kialakításával a visszaverődő hangenergia, ezzel az eredő zajterhelés is csökkenthető.
- Az utak és a lakóépületek közötti szabad területek célszerűen felhasználhatóak olyan kereskedelmi-szolgáltató zónák kialakítására, abban olyan épületek létesítmények elhelyezésére, amelyek zajkibocsátása csekély, és zaj elleni védelmet nem igényelnek továbbá a mögöttük lévő, zajérzékeny épületeket árnyékolják.

Hatások és azok összegzése

A vonatkozó rendeletben megadott szempontok alapján a várható környezeti hatások az alábbiak szerint értékelhetők: A környezeti hatások a tervezett területhasználat megvalósulása során tekintendők mértékadónak, állandónak és időben hosszabb távúnak. A hatások a jelenlegi, nem ismert mértékkel és gyakorisággal jelennek meg a környezetben. Környezetkárosító, irreverzibilis hatással nem kell számolni (kivéve havaria helyzet).

A hatások mértéke nem számítható hatásterületű, közigazgatási, vagy országhatáron áterjedő kockázattal járó hatást nem jelentenek.

A területhasználat módosításából (hajókikötő) eredően, az infrastrukturális beavatkozásokból kis eséllyel várható, környezeti kockázatú hatás. A területhasználatból eredő, az átlagos egészségi, baleseti és környezetbiztonsági viszonyokat fokozottabban veszélyeztető, meghaladó hatás kismértékben előfordulhat. A környezethasználatból eredően kijelenthető, hogy a lakosság és a természeti környezet veszélyeztetése nagy biztonsággal kizárható.

A fejlesztés és a megvalósítás (mint azt a szerkezeti és szabályozási terv is célként fogalmazza meg) a települési és természeti környezeti, gazdasági és infrastrukturális és geopolitikai helyzetének az élénkítését, javítását célozzák.

7. HATLYOS TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVVEL VALÓ SZÁRMAZÁSI BEMUTATÁS

A hatályban lévő településrendezési eszközök:

- 13/2003. (IV. 24.) KT. számú határozat, Timár község Településszerkezeti tervének és szerkezeti terv leírásának elfogadásáról
- 4/2003. (IV. 24.) számú rendelet, Timár község Helyi Építési Szabályzatáról és Szabályozás Tervének elfogadásáról

A Képviselő-testület a jóváhagyást követően az érvényben lévő településrendezési eszközöket, így a településszerkezeti tervet 2009., 2013. és a 2017. évben módosította. Jelen településrendezési eszközök jóváhagyásakor hatályon kívül helyezésre kerülnek.

A hatályos településszerkezeti terv megvalósult elemeihez képest jelentős területi változtatást nem alkalmaztunk. A túlzó és megvalósításra nem került lakóterületi bővítések elhagyására kerültek, illetve a beépítésre szánt területek és a NATURA2000 területek viszonya rendezésre kerültek. A tervezés folyamán a megváltozott jogszabályi környezetből eredő változtatások integrálása – MTrT, OTTrT – mellett, a fejlesztési koncepció térszerkezetet befolyásoló elemeinek beépítése az elsődleges.

A módosítások területi kiterjedése a település léptékéhez viszonyítva igen visszafogott, azokat az 1.2-es fejezet taglalja bővebben.

Meghatározó változást – műszaki infrastrukturális szempontból - az új úszóműves kishajó kikötő létesítését leszámítva (önálló övezet kialakítása nélkül, csak az adott övezetben biztosítandó szabályozási előírások kialakításával), a terv nem alkalmaz.

A belterületi úthálózatban tervezett bővítések, amelyek az esetlegesen megnövekedő lakásigények kielégítését célozta volna, szintén nem jöttek létre az előző településrendezési eszközök hatálya idején, így azok nem kerültek át az új eszközökbe (egyrészt a demográfiai adatok változása miatt, másrészt az épület állomány korából jelentős számban átépülésre lehet számítani a közeljövőben).

A gazdasági területek bővítésre nem kerültek, a jelenlegi ipari park területe kis mértékben csökkent. Egyrészt a település gazdasági ereje sem kívánja új területek kialakítását, másrészt a település léptékéhez képest a jelenlegi terület is tartalmaz jelentős tartalékokat, azok beépítési intenzitását és be nem épített telekrészeit figyelembe véve.

A beépítésre nem szánt területek – mezőgazdasági, erdőgazdálkodási, ...stb. – a tényleges használathoz igazítottak (adatszolgáltatás szerint) alapvetően.

8. SZABÁLYOZÁSI KONCEPCIÓ

A szabályozás kialakításának folyamán támaszkodtunk a hatályos eszközökben szereplő előírások egy részére, a támogatott rendeltetések tovább vitelére. Az övezetek, építési övezetek és azok térbeli rendjének kialakításában jelentős változtatást – a tényleges használatot is figyelembe véve - nem alkalmaztunk. A jelenleg hatályos terv tervi elhatározásai főbb vonalakban – minőségi szempontból ténylegesen, mennyiségi szempontból racionalizálva - továbbra is biztosított.

A település szerkezetéből, valamint az egyes funkciók térbeli rendjéből, a viszonylag homogén lakóterületek, egységesen lehetővé teszik a jól elkülöníthető egységes tömb/építési övezet szabályozási irányelvek alkalmazhatóságát. Ezekkel a homogenizált tömbökkel a lakóterületek építési övezete részben térben is elválasztható a beékelődő hagyományos vegyes (igazgatási és oktatási rendeltetéseket is magába foglaló) területektől.

Ezzel elkerülhető az övezetek, építési övezetek további nagyszámú alövezetre történő bontása, a túl összetett előírások rögzítése. Az így kialakuló rendelkezések struktúrája rövid, egyszerű, közérthető. Ezen alapelv mellé társul az az elgondolás, hogy a szabályozásnak lehetőség szerint kerülnie kell a „kialakult” övezeti jellemzők használatát, az „eltérő szempont, eltérő értelmezés” problematikájának kezelésére (ezt igen jól kezeli az elkészült településképi rendelet).

A gazdasági területek a hatályos eszközök folytatásaként kerültek rögzítésre, azzal a megjegyzéssel, hogy a NATURA2000 területek és a korábban tervezett gazdasági területek fedésben lévő részei, a tényleges használat szerinti mezőgazdasági általános övezeti besorolásba kerültek (az egymással ellentétes alapelvek így érvényesülhetnek a jogszabályi és a rendeleti háttérrel).

A már meglévő és működő telephelyek fejlődésének teret biztosítsunk, a koncentrációt, mint alapelvet követve. A nagyobb gazdasági területeknél – melyek kevésbé illeszkednek a település épített környezetébe, inkább a tájképet határozzák meg – a tájba illesztés elősegítése az elsődleges cél. Ennek eszköze lehet az architektúrális megjelenés szabályozása – a településképi rendeletben már rögzített feladatként -, illetve a védelmi rendeltetésű zöld sávok alkalmazása. Ezek egyöntetű, vagy külön-külön történő alkalmazása egyedi elbírálás alá esik.

A mezőgazdasági területek tekintetében az övezeti besorolások legfőbb alapelve, hogy a természetvédelmi (pl.: ökológiai hálózati elemek) korlátozásai részben – leginkább a belterülettől keletre található egységes blokkot alkotó terület esetében – ne különüljenek el az övezetei előírásokban.

Az ökológiai hálózat területeinek – a közigazgatási terület nyugati és északi részén - differenciált szabályozással történő kezelése, egyetlen tényező miatt nem hatékony ezért ennek additív kezelése a legcélravezetőbb. Az additív szabályozással kezelhető az eltérő jellemzővel rendelkező területek, kizárólag az additív szempont szerinti elkülönítése. Ezzel azonos alapú, de mégis helyi jellemzővel bíró szabályozás hozható létre.

A közterület – magánterület tervezett viszonyát meghatározó szabályozási vonalak tömeges alkalmazása helyett, az átépülést és a későbbi tényleges megvalósítást támogató, növelt előkert mélység és építési vonal került sok helyen rögzítésre.

9. BEÉPÍTÉSI TERV

A terv készítése során olyan típusú beavatkozás, változtatás, amely szükségessé tenné beépítési terv szintű részletezettséget, nem került tervezésre. Ezért jelen tervfejezet, munkarész kidolgozásra nem került.

10. KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

A dokumentum terjedelme miatt külön, önálló dokumentumként került elkészítésre és mellékelésre.